

TOELICHTING

I. ALGEMEEN

1. Doel en aanleiding

In het Caribisch deel van het Koninkrijk zijn er beperkte mogelijkheden tot financiering voor het midden- en kleinbedrijf (MKB) waardoor er in Aruba, Curaçao en Sint Maarten minder bedrijven zijn die kunnen doorgroeien door te investeren. Dit zorgt voor een rem op de groei van de economie en beperkt de mate van diversificatie van de economie. Het bedrijvenlandschap in Aruba, Curaçao en Sint Maarten bestaat voor het overgrote deel uit MKB-bedrijven. Het MKB is hiermee van wezenlijk belang voor de werkgelegenheid, concurrentiekracht en verdere economische groei. De Subsidieregeling Borgstellig MKB-kredieten Aruba, Curaçao, Sint-Maarten (hierna: de BMKB ACS) is bedoeld om het marktfalen (zoveel mogelijk) weg te nemen en het mogelijk te maken dat kredietverstrekkers in Aruba, Curaçao en Sint Maarten gebruik kunnen maken van dezelfde faciliteit als financiers in Nederland en Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De regeling kan bij lokale banken een financieringsdrempel wegnemen indien er zich een tekort aan zekerheden voordoet bij het verlenen van krediet aan MKB-bedrijven. Met het openstellen van deze regeling wordt bijgedragen aan een betere toegang tot kapitaal voor het MKB in Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

De onderhavige regeling ziet op de Borgstelling MKB-kredieten (hierna: BMKB), de subsidiemodule (garantieregeling) die voor Nederland is geregeld in titel 3.11 van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies. Omdat de Kaderwet EZK- en LNV-subsidies, op grond waarvan deze subsidiemodule is vastgesteld, geen grondslag biedt voor een uitbreiding van de werkingssfeer van die subsidiemodule naar de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, is besloten een separate subsidieregeling op te stellen op grond van (artikel 2, onderdeel d, van) de Kaderwet overige BKZ-subsidies. Voor de onderhavige regeling is inhoudelijk zoveel mogelijk aangesloten bij de (Nederlandse) BMKB, die ook geldt voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regeling. Ook wordt op de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een reserve aangehouden. De middelen zijn afkomstig van de begroting van het ministerie van Economische Zaken en worden overgeheveld naar de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (zie hiervoor paragraaf 4). Evenals de BMKB wordt de BMKB ACS uitgevoerd door RVO. Zie hiervoor paragraaf 3.

De BMKB ACS heeft tot doel dat kredietverstrekkers in Aruba, Curaçao en Sint Maarten gebruik kunnen maken van dezelfde faciliteit als kredietverstrekkers in Nederland en Caribisch Nederland. Met het openstellen van deze regeling wordt bijgedragen aan een betere toegang tot kapitaal in Aruba, Curaçao en Sint Maarten en wordt de economische groei in deze drie landen bevorderd.

2. Hoofdpijnen van de regeling

2.1 Subsidieverlening en begunstigde

Onder de BMKB ACS verstrekt de minister een subsidie in de vorm van een borgstelling aan de kredietverstrekker. De borgstelling aan de kredietverstrekker heeft betrekking op de lening van de kredietverstrekker aan de MKB-ondernemer. Een MKB-ondernemer in de zin van deze regeling is ondernemer die een kleine onderneming of een middelgrote onderneming in stand houdt. Kleine en middelgrote ondernemingen zijn ondernemingen waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet € 50 miljoen en/of het jaarlijkse balanstotaal € 43 miljoen niet overschrijdt. Hierbij is aangesloten bij de definities die gelden in Nederland. In de praktijk zal dit ertoe leiden dat vrijwel alle ondernemers in Aruba, Curaçao en Sint Maarten MKB-ondernemer in de zin van deze regeling zijn. Dat maakt deze regeling dus breed toegankelijk. Daarnaast zijn er geen administratieve lasten voor de ondernemer. Het is aan de kredietverstrekker om de lening (al dan niet op verzoek van de MKB-ondernemer) onder de borgstelling te brengen. De kredietverstrekker zal zelf uiteindelijk niet de begunstigde van de subsidie zijn, maar de MKB-ondernemer aan wie de kredietverstrekker krediet verschaft. De Staat verleent een borgstelling van 90% over kredieten afgegeven door kredietverstrekkers van maximaal € 1,5 miljoen per krediet. De BMKB ACS is enkel gericht op financiering met vreemd vermogen. Van de aan te

trekken financiering kan 50% worden gedekt door de borgstelling. Die borgstelling bedraagt 90%. Dat betekent dat netto 45% van het geleende bedrag gedekt is.

Starters kunnen ook gebruik maken van het BMKB ACS onder de reguliere voorwaarden. Daarnaast biedt de regeling extra mogelijkheden voor starters en klein krediet (beide tot €250.000) waarbij het krediet dat onder de borgstelling wordt gebracht maximaal 75% van de aan te trekken financiering mag zijn. Ook mag de start van de aflossingstermijn later aanvangen dan onder het reguliere BMKB ACS en mag de lening in overleg met de kredietverstrekker vaker opgeschort worden.

In het geval van opeising van het krediet door de kredietverstrekker bij de MKB-ondernemer, meldt de kredietverstrekker zich rechtstreeks bij RVO om de borg te claimen. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.3.

2.2 Waarborgen BMKB ACS

De BMKB ACS wordt opgezet om de mogelijkheden tot kredietverlening door kredietverstrekkers aan MKB-bedrijven met onvoldoende zekerheden te vergroten. Wezenlijk element van de regeling is dat MKB-bedrijven over voldoende rentabiliteits- en continuïteitsperspectief dienen te beschikken alvorens een kredietverstrekker een krediet onder de BMKB ACS mag brengen. Kredietverstrekkers kunnen met behulp van de subsidieregeling het dekkingstekort op de kredietverlening reduceren. De kredietverstrekker sluit hiertoe een overeenkomst met de Staat. Hierin wordt hoofdzakelijk geregeld welke eisen aan de borgstellingsovereenkomst en de MKB-ondernemer worden gesteld.

Als extra waarborg is, door opname in de met de nieuwe toetreders te sluiten bedrijfsborgstellingsmodelovereenkomst, voorzien dat alle voorgenomen bedrijfsborgstellingskredieten vooraf aan de minister ter goedkeuring moeten worden voorgelegd. Eerst nadat de minister goedkeuring heeft verleend, en aan enkele andere vereisten is voldaan, is de borgstelling tot stand gekomen. Indien RVO, namens de minister, tot de conclusie komt dat de financieringen die onder de BMKB ACS gebracht zijn, stabiel en conform de kwaliteit zijn, kan RVO besluiten om te volstaan met een voorafgaande melding in plaats van een goedkeuring van de kredietovereenkomsten.

De kredietverstrekker is eenmalig provisie verschuldigd aan de Staat na het verstrekken van krediet aan een MKB-ondernemer op grond van deze regeling.

In Aruba, Curaçao en Sint Maarten houden respectievelijk de Centrale Bank van Aruba en de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten toezicht op het bank- en kredietwezen. Alleen kredietverstrekkers die onder de werking van de landsverordening toezicht kredietwezen Aruba, de landsverordening toezicht bank- en kredietwezen 1994 Curaçao of de landsverordening bank- en kredietwezen Sint Maarten vallen worden aangemerkt als kredietverstrekker in de zin van de regeling en komen in aanmerking voor subsidie. Daarin wordt geen onderscheid gemaakt tussen banken en andere kredietverstrekkers.

2.3. Verliesdeclaratie en controle

In geval van verlies op kredietverlening door faillissement of kredietopeising dient de kredietverstrekker een verliesdeclaratie in bij RVO. Deze verliesdeclaratie bevat een toelichting op kredietverlening en gevoerd kredietbeheer, daarnaast is er een opgave opgenomen van uitstaande bedragen en uitwinningsopbrengsten. Aan de hand van de ingediende verliesdeclaratie controleert RVO vervolgens of kredietverlening, kredietbeheer en claimbedrag voldoen aan de bepalingen zoals opgenomen in de borgstellingsovereenkomst.

3. Uitvoering

RVO zal de subsidies in mandaat verstrekken namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarnaast is de gemandateerde ambtenaar gemachtigd om namens de Staat de borgstellingsovereenkomst te sluiten. RVO is betrokken geweest bij de totstandkoming van de regeling, heeft positief geadviseerd over het inzetten van deze regeling voor het ondersteunen van bedrijven op Aruba, Curaçao en Sint Maarten en acht deze uitvoerbaar.

Met het oog op de uitvoering van de BMKB in Nederland en Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt voor de BMKB ACS uitgegaan van een gemiddelde tijdsbesteding van 1 uur en 32 minuten per BMKB ACS-aanvraag, en een uurtarief van € 57. Daarmee komen de geraamde administratieve lasten voor kredietverstrekkers uit op circa € 3.762.

4. Financiële gevolgen

Gelet op het Toetsingskader risicoregelingen Rijksoverheid bij de BMKB ACS en de ervaringen met de BMKB in Nederland en Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt voor de BMKB ACS uitgegaan van 50 verstrekkingen per jaar met een gemiddeld bedrag van € 135.000.

Er wordt een risicovoorziening van € 800.000 opgezet en overgeheveld vanuit EZ zodat een eventueel zeer ongunstig scenario hiermee gedekt is. Verder is er tot en met 2027 een € 361.000 kasreeks voor de BMKB ACS aangelegd die wordt gedekt uit de BMKB. Deze middelen blijven gedurende de gehele looptijd op hoofdstuk IV Koninkrijksrelaties van de Rijksbegroting staan. De premieontvangsten worden ook op hoofdstuk IV Koninkrijksrelaties geboekt en gestort in de risicovoorziening.

Verder stelt EZ jaarlijks voor een periode van vijf jaar uit de BMKB een verplichtingenbudget beschikbaar van € 6,1 miljoen voor de BMKB ACS. Deze wordt ook overgeheveld hoofdstuk IV Koninkrijksrelaties. Dit bedrag is bestemd als het jaarlijkse garantiëplafond voor deze regeling. Bij een negatieve evaluatie worden de resterende middelen aan EZ teruggegeven.

De regeling is kostendekkend. Mocht er in een jaar een lagere schade dan € 361.000 zijn, wordt het resterende positieve saldo van de kasreeks toegevoegd aan de risicovoorziening.

5. Internetconsultatie

[PM]

6. Staatssteun

Aruba, Curaçao en Sint Maarten hebben binnen de Europese Unie de status van Landen en Gebieden Overzee (hierna: LGO). Zij zijn geen onderdeel van de interne markt. Het gevolg van de LGO-status is dat het EU-recht slechts in beperkte mate van toepassing is. De regels met betrekking tot staatssteun, die zijn vastgelegd in artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, zijn niet van toepassing zijn op gebieden met de status van LGO zoals Aruba, Curaçao en Sint Maarten, noch op bedrijven die daar economisch actief zijn. Belangrijk is daarbij dat de subsidie daadwerkelijk ten goede komt aan ondernemingen die gevestigd zijn in de landen met een LGO-status en/of aan activiteiten op deze landen. Dit is in de regeling gewaarborgd door op te nemen dat de subsidie slechts kan worden aangewend voor in Aruba, Curaçao of Sint Maarten gevestigde ondernemingen en dat het krediet slechts wordt aanwend voor activiteiten in Aruba, Curaçao of Sint Maarten.

7. Inwerkingtreding

Inwerkingtreding van deze regeling zal bij besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geschieden. Om tot inwerkingtreding en vervolgens uitvoering van de regeling te komen dienen de regeringen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten hiermee in te stemmen. De reden hiervoor is dat deze subsidieregeling ziet op een autonome aangelegenheid van de landen. Nederland kan daarmee niet zonder tot overeenstemming te komen over de uitvoering van de regeling overgaan tot openstelling van de regeling. Hiertoe zal een onderlinge regeling met elk van de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten tot stand moeten komen. De te treffen onderlinge regeling is vormvrij. Doel is dat er een expliciete instemming van het desbetreffende land op papier staat alvorens wordt overgegaan tot het nemen van het besluit tot inwerkingtreding. Dit betekent dus dat het tijdstip van inwerkingtreding per land kan verschillen.

II. ARTIKELSGEWIJS

Artikel 2

Ingevolge artikel 2, tweede lid, wordt de subsidie verstrekt in de vorm van een borgstelling voor de terugbetaling van een krediet dat de kredietverstrekker op grond van een kredietovereenkomst aan een MKB-ondernemer heeft verstrekt voor de duur van de kredietovereenkomst. De subsidie

wordt met andere woorden verleend in de vorm van een privaatrechtelijke borgstellingsovereenkomst. Dit impliceert dat al hetgeen de omvang van de borgstelling en de rechten en verplichtingen van de borg en de kredietinstelling betreft zal worden geregeld in die overeenkomst. Het model voor deze overeenkomst is opgenomen als bijlage bij artikel 6 van de regeling.

Artikel 3

Naast de afwijzingsgronden als bedoeld in artikel 12 en 13 van het Kaderbesluit BZK-subsidies, volgt uit artikel 3 dat een verzoek om subsidie wordt afgewezen indien een kredietverstrekker het krediet wil verstrekken aan een MKB-ondernemer die een onderneming in stand houdt die niet in Aruba, Curaçao of Sint Maarten is gevestigd of het krediet niet aanwendt voor activiteiten op Aruba, Curaçao of Sint Maarten. Een dergelijk krediet draagt niet bij aan de doelen waarvoor deze regeling wordt ingesteld. Daarnaast vloeit dit voort uit de EU-staatssteunregels. Zie hetgeen daarover is gemeld in het algemene deel van deze toelichting. Daarnaast wordt hiermee bewerkstelligd dat de toegang tot financiering ook daadwerkelijk de beoogde doelgroep bereikt, het MKB in Aruba, Curaçao en Sint Maarten, en dat het doel van de regeling, het bevorderen van economische groei van die landen door de verbetering van de toegang tot kapitaal voor het MKB, wordt behaald.

Artikel 4

In dit artikel wordt het subsidieplafond bepaald. De garantieruimte bedraagt € 6.100.000 per jaar. De verdeling van dit subsidieplafond gebeurt op volgorde van binnenkomst van de aanvragen.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt dat de overheidsborgstelling 90% is van het borgstellingskrediet.

Artikel 6

In dit onderdeel is het model voor een bedrijfsborgstellingsovereenkomst tussen de Staat en de aangewezen kredietverstrekker geregeld, dat als bijlage bij deze regeling is gevoegd. Zie hetgeen daarover is gemeld over de hoofdlijnen van de regeling in het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 7

Bij het verstrekken van subsidie in de vorm van een borgstelling, zal niet de kredietverstrekker zelf uiteindelijk begunstigde van de subsidie zijn, maar de MKB-ondernemers aan wie de kredietverstrekker krediet verschaft. Om deze driehoeksverhouding goed te kunnen regelen, zal een subsidie aan een kredietverstrekker altijd worden gevolgd door een uitvoeringsovereenkomst. In dit artikel is opgenomen dat de beschikking tot het verlenen van een subsidie aan een kredietverstrekker altijd wordt gevolgd door een uitvoeringsovereenkomst. Artikel 6 verwijst naar deze uitvoeringsovereenkomst.

Artikel 8

Dit artikel ziet op de informatieverplichtingen voor de subsidieaanvrager. Het betreft de informatie die de kredietverstrekker moet aanleveren bij het aanvragen van de overeenkomst met de Staat. Om vast te stellen dat sprake is van een kredietverstrekker in de zin van deze regeling dient daartoe op grond van onderdeel c van dit artikel een verklaring van de Centrale Bank van Aruba dan wel de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten te worden verstrekt.

Artikel 9

Dit artikel regelt de inwerkingtreding, evaluatie en vervaltermijn van de regeling. In het algemene deel wordt ingegaan op de achtergrond van de hier gemaakte keuze voor inwerkingtreding bij besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Verder dient een eerste evaluatie in 2027 te worden gepubliceerd gelet op de wenselijkheid om de evaluatietermijn gelijke tred te laten vertonen met de evaluatie van de (Nederlandse) BMKB.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,